

A kárpáti harcokból.

— Roda Roda jelentései. —

A VILMOS-HUSZÁROK.

József főherceg hadtestének a legénysége Magyarország legáldottabb sikságáról került ki — magyarok, svábok, szerbek és románok. Jól táplált, erőteljes alakok, vidám, harcias legények.

Nem mindig kellemes, ha egy harcoló csapatot úgy tanulunk megismerni, hogy hátulról a tápterületről haladunk előre a rajvonalak felé. Az ember úgy érzi magát, mint ha egy palotába a eselédlepesőn menne, hogy előbb a gazdasági berendezkedést lássa és csak azután jusson a pompás urasági termekbe. A főherceg hadtesténél azonban más kép van. Itt meg lehet nézni a polgári fuvarosokat is és a munkásosztagok a legszigorubb tábornok szeméit is kielégíthetnék.

A felvonulási vonal tömve van pótlásokkal: ezer számra új lovak, tiszta ruházata pótalakulatok, vadonatúj útegek. És az emberek dalolnak, dalolnak, bárha bajszukról jégesap lóg.

Már utközben hallottam egy hőstettéről, egy tragikus eseményről, amelynek a hatása alatt áll itt mindenki tegnapelőtt óta. A *Duklai-hágó* erdőségeiben, egy völgyfenéken történt. *Peteani* vezérőrnagy huszárai leszállottak lovaikról és rajvonalakban a lövészárkokból harcoltak. Az oroszok egy szibériai lövész-hadosztályal támadták meg őket, több mint tizezer fegyveres, számtalan vonalban egymás mögött.

A 7. számú *Vilmos császár huszárezredének* (Debrecen) 3—400 huszára összeütközött az orosz hadosztály egy dandárjával, kereken ötezer emberrel. A huszárok százötven-százötven karabéllyal megszállottak két támpontot, a kettő közti távolság három kilométer. Ennek a hárvevonalnak a közepén egy altiszt állott egy gépfegyverrel. Patrullok tartották fenn az összeköttetést az említett két támponttal.

Az oroszok átkarolták az ő sokszoros tulerejükkel a huszárok szárnyait, majd egészen körülzárták őket. A gépfegyveres altiszt oly közel volt és az ellenség oly sűrűn fogta őt körül, hogy köröskörül minden oldalra szórhatta a lövegeket. Az oroszok nem mertek tüzelni, mert egymást talláták volna és a szuronyukat sem használhatták, mert egymást döfték volna agyon. Eldobták tehát fegyvereiket és *altisztünket a gépfegyver mellett kézzel fojtották meg. Fiáth* báró kapitány századából már három tiszt ott feküdt a hóban. A kapitányt egy lövés súlyosan sebesítette meg a mellén. Vére patakokban omlott. Az elfogatást minden áron ki akarta kerülni és keresztül akarta magát vágni a kardjával. Néhéz csizmáival azonban minden lépésnél belesüppedt a hóba. Erre levetette a csizmáit és *mezítláb rontott neki az oroszoknak*. Mi történt vele, nem tudni.

Miután pedig a huszárok már eltörték az oroszokon karabélyaik tusát, ők is levetették a csizmáikat és *azok sarkantyus sarkával ütötték csak úgy vaktában az oroszokat*. *Perzel* és *Zsilinszky* főhadnagyok súlyos sebesüléssel ott maradtak. *Horváth* zászlós azonban néhány huszárával keresztülvágta magát. *Fiáth* báró századából 85 ember veszett oda, az oroszoknak azonban 700 halottjuk feküdt ott a két támpont előtt.

Telegdy főhadnagy, aki nem vett részt az ütközetben, a lövöldözésre ellenséges tűz közepette a huszárok állásai felé vágatott. Találkozott a huszárok szomorú menetével, a

kik nagyrészt megcsonkítva, megmenekültek *Horváth* zászlós vezetése alatt a borzalmas vérfürdőből.

— Nem tudtátok magatokkal hozni a kapitányt? — kérdezte a főhadnagy.

— Lehetetlenség volt, — felelt sötét, meggyőző nyugalommal egy őrmester, akinek kesznyi szélességben ömlött a homlokáról a vér.

LÁNYI TIZEDES.

Autókn egy kis falveszkába érkezett és megállott. Egy rohadt szalmával behintett ösvény a hóban mutatta az utat a hadtestparancsnoksághoz. A főherceget nem találtuk itt, valamivel távolabb ott állott egy domb lábánál és éppen beszélgetett néhány katonával. Mit beszélt, nem hallottam, csak azt láttam, hogy minden egyes embernek rázogatta a kezét. Rövid bekecs volt rajta és farkasbőr-ből való muffja volt, tábornoki sapkáján pedig ott diszlett három zsákmányolt orosz kárda és egy lövészjelvény. A főherceg nem vett engem észre és nem tudott a jelenlétemről. Éppen egy bordágy felé tekintett, melylyel két egészségügyi katona közeledett lassan és óvatosan az uton. A főherceg egy intésre letették terhüket.

— Kit hoztok?

A katonák nem tudták. A főherceg óvatosan fölemelte a takarót.

— Lányi! Lányi tizedes, mi történt magával? És mikor lett szakaszvezető? A sebesült kutyabüszéggel tekintett fel a főhercegre, de felelni képtelen volt.

— Gyorsan a törzsorvos urhoz! — parancsolta a főherceg.

Az egyik sebesültvivő azonban így felelt:

— Királyi fenség, nem olyan nagy a baja, csak egy kiesit megszedült egy sokktól. Egy gránát éppen mellette csapott le.

Lányi száakszvezető erőlködött, hogy fölegyenesedjék, de a főherceg gyöngéden viszszonevonta. A herceg segédtisztje, *Detrich* főhadnagy érkezett oda.

— Császári fenség, én azt hiszem, ez az az altiszt, aki ma hajnalban elfogott negyven orosz.

— Oh nem, — felelt a főherceg, — azt a negyven orosz *Georgievics* szakaszvezető fogta el és *Summer* őrsvezető. Lányi ott sem volt — ugyebár?

Lányi tagadólag intett a fejével.

— Neki valamivel odébb jobbra kellett állani, — szólt a főherceg, — az ő százada ott állott előrsön.

Közben még két százados is odaérkezett és egyik pontosan tudta:

— Ez a szakaszvezető annak az előrsnek volt a parancsnoka, amely tegnap este...

— Ah ugy, — kiáltott fel a főherceg, — azt Lányi csinálta? Nekem csak azt jelentették, hogy egy hórihorgas altiszt volt és én *Hartmann* őrmesterre vagy *Seelingerre* gondoltam. *Seelingernek* már odaszántam a nagy

ezüst vitézségi éremet. Akkor hát legyen a Lányié.

A főherceg kutatólag körültekintett — és szerencsére ott állott a közelében egy tábori esendő, akinek a mellén ott diszlett az első osztályu vitézségi érem. Rögtön oda kellett, hogy adja Lányi számára.

Igy lettem önkéntelenül is, még mielőtt bemutatnak volna a főhercegnek, egy olyan jelenetnek a tanuja, amely annyira jellemzi az ő modorát.

ÜTKÖZET TÁVCSÖVÖN KERESZTÜL.

Egy tüzérezred törzsét egy kunyhó előtt találtam. Az ezredes távcsövön át néz. Amikor megfordul, X. ezredet ismerem fel benne, aki főhadnagy korában valamikor velem egy itegnél szolgált.

Kényelmesebben ütközetet végignézni nem is lehet, mint innen: velünk szemben egy lejtőn — 3000 lépésre becsülöm a távolságot — játszódik le minden. A legkisebb veszély sem fenyeget néző szerepemben, az oroszoknak tudniillik nem volt sehohsem tüzérségiük, legföljebb, ha egy messze eltévedő gyalogsági löveg ér. De ez fölötte valószínűtlen. Az ezredes távcsöve kézzel fogható közelségbe hozta a harc színterét. Egy hóval borított, lapos hegytetőt láttam, lejtőjén két messziről látható fa. Olyan az egész, mintha egy lapos homlokú óriás emelkednék ki a földből, úgy, hogy az orra még kilátszik. A két kerek fa a két szeme. Az óriás fejének a bubján ritka bozót a haj. A fej keleti, fölünk nézve a jobb oldalán befészkeltek magukat az oroszok és egy ivszerü sáncot tartanak megszállva, olyan a sánc, mintha az óriásnak a szemöldöke volna.

A domb keleti felén a bozót között, az óriás bal szem szöglete felé előre megy a gyalogságunk. Mi mindnyájan, akik néztük őket, remegtünk az izgalomtól. Hangyákként másztak előre századaink apró alakocskái, néha, hogy fellelékezjenek, levetették magukat a földre, azután rajokban ismét előretörték, hogy támadjanak. Láttam sebesülteket, akik ott maradtak a havon, mások erőlyesen előre nyomultak, mindig közelebb és közelebb az ellenség ellen. Balszárnyunk most kissé visszahajlott, majd egy előre rohanással utoléri bajtársaikat. Most a centurm van az éién, majd kiegyenesedik megint a a vonal.

Mindebbe belejátszik a nehéz tarackok lassu, jól célzott tüze. Minden lövés az óriás koponyát találja és mindegyik után óriási hófölsér porzik fel.

Egyszerre valami olyan történik, hogy eláll a szívverésünk: az oroszok oldaltámadásra emelkedtek föl. És nemcsak az: az óriás keleti halántékán új, ismeretlen ellenséges erők bukkannak föl. Az ezredes a telefonhoz siet. Az oroszok az erősítéstől még jobban nekibátorodva heves támadásba mennek át. Századaink keleti szárnyát már átkarolták és távcsövön át látni, mint állanak egyes patrulljaink az elfogatáshoz közel.

Ekkor hat borzalmas ágyulövés ráz meg. Csak most veszem észre, hogy közvetlen mellettem áll egy csodálatosan elmaszkírozott ütegnünk. És már mögöttem is megdördülnek a tarackok, távol az erdőből is hat más ágyu és mellettem az üteg is újból ontja a halált. Végnélküli pokoli lárma.

Tizenkétszeres prizmaivegemen keresztül kémlelődom és nem látok egyebet, mint szökőkutakat hóból és füstből. Régi bajtársam, az ezredes ujjong:

— Megvannak a kutyák. Lefülttük őket. Nézd csak Roda, hogy hányják el a fegyvereiket, hogy futnak!

A Golem

Vendéglőben

KÁVÉHÁZBAN

Fűszerkereskedésben

Csemegeüzletben

MINDENÜTT KÉRJEN HATÁROZOTTAN

SZT. ISTVÁN

duplamalátasört.

Csak ez az eredeti, a valódi!!!

ÓVAKODJÉK

az UTÁNZATOKTÓL!!